

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет інженерної механіки

Кафедра будівництва та цивільної безпеки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету інженерної механіки

_____ В.П.Олександренко

« _____ » _____ 2020 р.

СИЛАБУС

Навчальна дисципліна **Вступ до спеціальності**

Освітньо-професійна програма

Рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)**

Загальна інформація

Позиція	Зміст інформації
Викладач(і)	Нестер Анатолій Антонович
Профайл викладача	
Е-mail викладача(ів)	nesteranatol111@gmail.com
Контактний телефон	096-326-11-58
Сторінка дисципліни в ІСУ	
Навчальний рік	2020-2021
Консультації	Очні: п'ятниця, 5 пара, 4-227; онлайн: за необхідністю та попередньою домовленістю

Характеристика дисципліни

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни Кредити ЄКТС	Кількість годин						Курсовий проект	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
				Аудиторні заняття				Індивідуальна робота студента	Самостійна робота, у т.ч. ІРС			Залік	Іспит
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття						
Д	1	1	4	51			51		69	-	-	+	-
Разом ДФН			4	51			51		69	-	-	+	-
З	1	1	4	4	2		2		116	-	-	+	-
Разом ЗФН			4	4	2		2		116	-	-	+	-

Анотація дисципліни

Дисципліна «Вступ до спеціальності» є однією з загальних дисциплін і займає провідне місце у підготовці бакалаврів зі спеціальності 263 «Цивільна безпека», за освітньо-професійною програмою «Охорона праці (за галузями)». Відповідно до Стандарту вищої освіти із зазначеної спеціальності та освітньої програми дисципліна має забезпечити:

компетентності: Усвідомлення функцій держави, правових основ цивільного захисту, охорони праці; дотримання основних принципів здійснення цивільного захисту та державної політики з питань охорони праці. Здатність оперувати термінами та визначеннями понять у сфері цивільного захисту, охорони праці; основними положеннями, вимог та правил стосовно проведення моніторингу, організування та впровадження заходів щодо запобігання, ліквідування надзвичайних ситуацій.

програмні результати навчання: Аналізувати суспільні явища й процеси на рівні, необхідному для професійної діяльності, знати нормативно-правові засади забезпечення цивільного захисту, охорони праці, орієнтуватися в питаннях нормативного регулювання забезпечення заходів у сфері цивільного захисту та техногенної безпеки об'єктів і територій); застосовувати отримані знання цивільного захисту, охорони праці у практичній діяльності.

Пререквізити Вивчення студентами дисципліни «Вступ до спеціальності» здійснюється на першому курсі, перший семестр, паралельно з вивченням дисципліни «Правові основи цивільної безпеки, працюохоронної політики та охорони праці».

Кореквізити Дисципліна є основою для дисциплін: Безпека життєдіяльності, охорона праці та екологічна безпека, економіка та управління підприємством, захист в надзвичайних ситуаціях.

Мета дисципліни. Формування системи теоретичних і прикладних знань, із організаційних питань охорони праці та законодавства з охорони праці.

Предмет: чинні законодавчі документи з охорони праці, права, обов'язки та відповідальність з охорони праці.

Завдання: підготовка майбутніх інспекторів з охорони праці до широкого застосування вимог законодавчих та нормативних документів з охорони праці.

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: *знати* предмет курсу, структуру підприємства, основні задачі підрозділів та відділу охорони праці, основні поняття та термінології, *використовувати* знання та застосування вимог законодавчих документів з охорони праці.

Тематичний і календарний план вивчення дисципліни

№ тижня	Тема практичного заняття*	Самостійна робота студента		
		зміст	год.	література
1	2	3	4	5
1	1.Зміст, задачі і структура дисципліни. Спеціальність «Цивільна безпека (Охорона праці)» одна з найактуальніших і затребуваних спеціальностей навчання, які здатні забезпечити ефективну реалізацію працюохоронної політики держави, безпеку виробництв і взаємодію з органами державного нагляду у відповідності до нормативно-правових актів. Система освіти в Україні. Концепція формування цілісної системи знань з питань охорони праці. Історія розвитку науки про охорону праці..	Опрацювання лекційного матеріалу	9	[1, С.5 - 36], [2, С.12-28],
2	2.Організація науково-технічної інформації в Україні. Суспільство та розвиток суспільних виробничих відносин. Поняття виробничих відносин. Продуктивні сили суспільства.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до ОПР 1	9	[1, С.5-36],
3	3.Стан охорони праці в Україні та інших країнах світу. Основні етапи розвитку охорони праці. Статистика травматизму в Україні за останні роки. Основні принципи державної політики України з	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до ОПР 2	9	[1, С.45- 52], [4, С.35- 45]

№ тижня	Тема практичного заняття*	Самостійна робота студента		
		зміст	год.	література
1	2	3	4	5
	питань охорони праці. Соціальне страхування від нещасних випадків і професійних захворювань.. Права іноземних громадян і осіб без громадянства на охорону праці. Основні принципи організації охорони праці в умовах різних форм власності. Гарантії прав громадян на охорону праці. Обов'язкові медичні огляди працівників певних категорій.. Відшкодування власником шкоди працівникам у разі ушкодження їх здоров'я. Обов'язки роботодавця щодо створення безпечних і нешкідливих умов праці.			
4	4. Концепція формування цілісної державної системи гарантування прав кожної людини на надійну безпеку. Основні елементи безпеки. Чинник безпеки особи.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до КР1	9	[1, С.73-78], [2, С.15- 36],
5	5. Соціальний захист потерпілих в умовах сучасного техногенного середовища. Необхідність соціального захисту в умовах ринкової економіки. Поняття про травматизм виробничого та побутового характеру. Виробничий травматизм. Реформування системи соціального захисту в Україні. Поняття охорони здоров'я на виробництві та її правове забезпечення. Основні задачі виробничої санітарії. Гігієнічна класифікація праці. Поняття про виробничі шкідливості та професійні захворювання.	Опрацювання лекційного матеріалу	9	[1, С.79-100]
6	6. Виробничий і технологічний процеси. Структура машинобудівного заводу. Основні етапи створення машин.Машина та її елементи. Життєвий цикл машини і його стадії. Відділ охорони праці. Основні функції відділу охорони праці. Опис відділу техніки безпеки та стану забезпечення нормальних умов праці. Забезпечення нормальних умов праці. Відповідальність працівників за порушення вимог щодо охорони праці. Типи виробництва та їх технологічні характеристики.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до ОПР3	9	[2, С.109-138]
7	7.Класифікація методів механічної обробки. Класифікація верстатів. Продуктивність. Норма часу. Методи нормування. Токарні верстати: основні частини та виконавчі поверхні, їх функції. Фрезерні верстати. Принципи конструювання машин-загальні положення. Метрологічна експертиза технічної документації. Порядок розробки і впровадження технічних умов.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до ОПР4	9	[1, С.141-161]
8	8. Структура Держпраці. Експертно-технічні центри. Держстандарт України. Держпраці. Організація нагляду за станом охорони праці на підвідомчій території. Експертно-технічні центри. Структура. Задачі. Основні положення та задачі Держстандарту України.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до підсумкового заходу.	6	[1, С.180-186], [2, С.261-272], [3, С.24-32]

Примітка:* практичні заняття проводяться щотижня –2 год., (чисельник чи знаменник відповідно до розкладу занять).

Політика дисципліни

Організація навчання з дисципліни здійснюється відповідно до існуючих положень про організацію освітнього процесу та контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти. Практичні роботи студент зобов'язаний виконувати самостійно і вчасно згідно з графіком навчального процесу. Під час вивчення дисципліни студент має дотримуватися принципів академічної доброчесності.

За попереднім погодженням з викладачем допускається зарахування студентам результатів неформальної освіти, здобутих на відкритих он-лайн курсах, освітніх платформах тощо.

Критерії оцінювання результатів навчання

Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за **чотирибальною** шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих **позитивно** з врахуванням коефіцієнта вагомості. Вагові коефіцієнти встановлюються залежно від структури дисципліни і важливості окремих її видів робіт.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів денної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Тестовий контроль лекцій	Практичні роботи, звіти	Підсумковий контроль
КРЗМ		залік
0,5	0,5	

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інтервальна шкала балів	Вітчизняна оцінка	
A	4,75–5,00	5	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навиків
B	4,25–4,74	4	Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75–4,24	4	Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25–3,74	3	Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00–3,24	3	Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00–2,99	2	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00–1,99	2	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

Політика дисципліни.

Організація освітнього процесу в Університеті відповідає вимогам положень про організаційне і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, освітній програмі та навчальному плану. Студент зобов'язаний відвідувати лекції і практичні заняття згідно із розкладом, не запізнюватися на заняття, домашні завдання виконувати якісно і відповідно до графіка.

Термін захисту практичної роботи вважається своєчасним, якщо студент захистив її на наступному після виконання роботи занятті. Пропущене заняття студент зобов'язаний відпрацювати в лабораторіях кафедри у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичних занять у семестрі.

Здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни можуть користуватись як наявним

в аудиторіях кафедри комп'ютерним обладнанням, так і власними пристроями (ноутбуками, планшетами, смартфонами). Власними пристроями можна користуватися як для роботи в системі Moodle, так і для доступу до зовнішніх інформаційних ресурсів, які необхідні для виконання практичних робіт та пов'язаних і з ними, власних завдань магістерської роботи.

Питання для самоконтролю студентів

1. Які навчальні заклади в відповідності з “Законом про освіту” вважаються вищими?
2. Вкажіть основні напрямки діяльності бакалавра за напрямом підготовки “Охорона праці”.
3. Вкажіть мінімальну та максимальну кількість студентів, що можуть навчатись на факультеті.
4. Які питання вирішує деканат?
5. Що є основним підрозділом вищої школи в Україні?
6. Назвіть форми підсумкового контролю знань студентів?
7. Вкажіть, яка сума балів за всі форми навчальної діяльності відповідає оцінці “добре” за національною шкалою.
8. В чому полягає головна задача науково-технічної інформації?
9. Як організована науково-технічна інформація в Україні?
10. Що таке бібліотечний каталог?
11. Що таке сервер у комп'ютерній мережі?
12. Перерахуйте основні джерела передавання та збереження інформації.
13. Назвіть основні літературні джерела отримання інформації.
14. Види бібліотечних каталогів, правила користування ними.
15. Що таке охорона праці?
16. Коли вперше була впроваджена дисципліна “Охорона праці”?
17. Як Ви розумієте вираз “виробничі відносини”?
18. Хто в Україні займається питаннями подальшого вдосконалення охорони праці в сучасних умовах?
19. Яка галузь є найбільш травмонебезпечною в нашій країні?
20. Що означає вираз шкідливий (виробничий) чинник?
21. Назвіть основні принципи державної політики в галузі охорони праці.
22. Які права працівників на охорону праці під час роботи на підприємстві?
23. Назвіть обов'язки роботодавця щодо створення безпечних і нешкідливих умов праці.
24. Коли був прийнятий ЗУ “Про охорону праці”?
25. За якою схемою здійснюється треступеневий контроль на виробництві?
26. Хто організує навчання з питань охорони праці?
27. Хто входить до складу комісії з проведення розслідування нещасного випадку?
28. Скільки років зберігається акт про нещасний випадок?
29. Що означає термін “безпека”?
30. Яким документом закріплене право громадян на соціальний захист? Як реалізується соціальний захист в Україні?
31. Коли почався розвиток сучасної системи соціального захисту?
32. За допомогою яких органів реалізується соціальна політика України?
33. Кого відносять до джерел соціальних виплат державної системи страхування?
34. Які заходи передбачаються для удосконалення сфери соціального страхування?
35. Як ви розумієте термін “професійна шкідливість”?
36. Що означає вислів “травматизм”?
37. Що відноситься до організаційних заходів виробничої санітарії?
38. Як розуміти вирази “граничнодопустимі рівні”, “دوزи”, “концентрації шкідливих виробничих чинників”?
39. Як поділяють шкідливі речовини за характером впливу їх на організм людини?
40. Які ви знаєте методи дослідження факторів виробничого середовища?
41. Що називають виробом?
42. Назвіть стадії створення машини.
43. Визначте, що розуміють під виразом “машинобудівний завод”.
44. Як ви розуміти вираз “тип виробництва”?
45. Визначте вирази “машина”, “деталь”, “складальна одиниця”.
46. Що означають етапи конструкторської підготовки?
47. Які цехи відносяться до основних та допоміжних?
48. Назвіть задачі відділу головного конструктора, технолога.

49. Основні функції відділу охорони праці.
50. Види інструктажів.
51. Організація навчання і перевірки знань з питань охорони праці.
52. Хто проводить цільовий інструктаж з охорони праці?
53. Хто здійснює громадський контроль за додержанням законодавства про охорону праці?
54. Як класифікують методи механічної обробки?
55. Як передбачає поділ верстатів класифікаційна система?
56. Для чого призначені токарні верстати?
57. Призначення фрезерних верстатів.
58. Які знаєте фрезерні верстати?
59. Що означає вираз “дослідно-конструкторські роботи”?
60. Які державні стандарти застосовують в Україні?
61. Як розуміти вираз “стандарти підприємств”?
62. Хто проводить метрологічну експертизу конструкторської документації?
63. Який існує порядок розробки технічних умов?
64. Яка структура територіального управління Держпраці?
65. Що таке державний нагляд?
66. Які перевірки проводяться за наказом територіального управління?
67. Які експертизи виконують експертно-технічні центри на відповідність нормативним актам про охорону праці?

7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Нестер А. А., Цивільна безпека (Охорона праці.) Вступ до спеціальності. Навчальний посібник. / А.А.Нестер. – Хмельницький, ХНУ, 2017 -199с.
2. Пістун І.П., Кіт Ю.В., Березовецький А.П. Охорона праці. Практикум. – Суми.: Університетська книга, 2000.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Нестер А. А., Цивільна безпека (Охорона праці.) Вступ до спеціальності. Навчальний посібник. / А.А.Нестер. – Хмельницький, ХНУ, 2017 -199с.
2. Жидецький В.Ц. Основи охорони праці: підручник / В.Ц. Жидецький– Львів: Афіша, 2005. – 320 с.
3. Снозик О.В., Нестер А.А., Гольник А.М. Збірник законодавчих та нормативних документів з охорони праці // Хмельницький: ТУП, 2002. – 209 с.
4. Закон України "Про охорону праці" Київ, 1992 Доступ до ресурсу <https://dnaop.com/html/3428/doc-zakon-ukrajini-pro-ohoronu-praci>.
5. Модульне середовище для навчання MOODLE. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua>.
6. Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php/fpage_lib.php.

Допоміжна

1. Конституція України, 28 червня 1996 р.– К., 1996.
2. Про зміни до Закону Про охорону праці: Закон України від 25 серпня 2004.
3. Про охорону здоров'я: Закон України. – К., 1992.
4. Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення: Закон України: // Відомості Верховної Ради України. – 1994.- № 27.

10. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Модульне середовище для навчання MOODLE. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua>.
2. Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/page_lib.php.

Розробник _____ к.т.н., доц. Нестер А.А.

Погоджено

Гарант ОП _____ к.т.н., доц. Паршенко К.А.

Зав. кафедри БЦБ _____ д.т.н., проф. Калда Г.С.